KOD_____

Dolnośląski Konkurs HISTORYCZNY **dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2024/2025**	*zDolny Ślązak*	**ETAP WOJEWÓDZKI** **FINAŁ** **4 marca 2025 r.** **godz. 12.00** czas trwania 120 minut
Kuratorium Oświaty we Wrocławiu / Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu		

INSTRUKCJA

1. **Pisz wyraźnie czarnym lub niebieskim długopisem.**
2. **Wpisz swój kod na każdej stronie arkusza.**
3. **Nie używaj korektora. W razie pomyłki skreśl odpowiedź i napisz jeszcze raz.**
4. **Pamiętaj, że pracujesz samodzielnie. Nie możesz korzystać z żadnych pomocy. Potrzebne informacje zawarte są w treści zadań.**
5. **Przy każdym zadaniu zapisano możliwą do zdobycia liczbę punktów.**
6. **Maksymalna liczba punktów do zdobycia wynosi 60.**

Powodzenia!

Suma zdobytych punktów _____

KOD_____

1. Podpisz wizerunki słynnych postaci świata starożytnego, wykorzystując podane propozycje. (0-3)

Hammurabi / Tutanchamon / Perykles / Oktawian August

A.

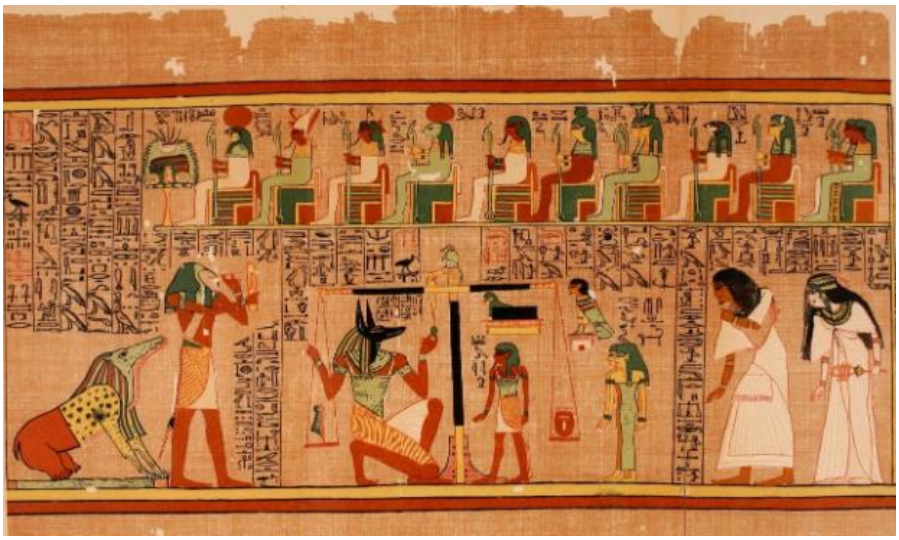
B.

C.

źródło: www.wikipedia.pl

…… …… ……

2. Na podstawie poniższej ilustracji i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-2)

źródło: www.worldhistory.org

A. Podkreśl właściwe zakończenie zdania.

Powyższe źródło powstało w państwie, które leżało nad Gangesem / Nilem / Eufratem / Indusem**.**

B. Podaj nazwę pisma, które jest widoczne na ilustracji. ……

3. Oceń prawdziwość zdań. Wpisz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe. (0-2)

A.	Dariusz I został pokonany przez Aleksandra Wielkiego w bitwie pod Gaugamelą.	
B.	Galia została przyłączona do państwa rzymskiego w czasach rządów Konstantyna.	
C.	Koronacja cesarska Ottona I odbyła się w 800 roku.	

4. Wybierz z poniższych i podkreśl wszystkie nazwy plemion słowiańskich, które zamieszkiwały terytorium współczesnej Polski. (0-1)

Prusowie Polanie Longobardowie Wiślanie Ślężanie Celtowie

5. Uporządkuj wydarzenia w porządku chronologicznym od najwcześniejszego do najpóźniejszego. Wpisz przy wydarzeniach cyfry od 1 do 3. (0-1)

A.	śmierć księcia Henryka Pobożnego	
B.	utworzenie biskupstwa we Wrocławiu	
C.	zajęcie Śląska przez księcia czeskiego Brzetysława	

6. Na podstawie rekonstrukcji zabudowy Wrocławia z XVI w. i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-2)

źródło: medievalheritage.eu/pl

A. Napisz, jak nazywał się proces zakładania nowych lub już istniejących miast i wsi obejmujący m. in. ich organizację przestrzenną.

……

B. Podaj dwa elementy widoczne na rekonstrukcji, które świadczą o średniowiecznym charakterze miasta.

……

……

7. Zapoznaj się z postanowieniami trzech przywilejów szlacheckich (A-C) i spośród poniższych propozycji dopisz do każdego z nich właściwą nazwę, władcę, który go wydał i rok wydania. (0-3)

A. Wprowadzono zakaz sprawowania urzędów i godności państwowych przez mieszczan oraz zwolniono szlachtę z opłat celnych za przewóz towarów.

……

B. Szlachta uzyskała obniżenie podatku gruntowego do 2 groszy od łana oraz król zobowiązał się pokrywać koszty służby wojskowej poza granicami kraju.

……

C. Król bez zgody sejmików ziemskich nie może zwoływać wojska oraz uchwalać nowych praw.

……

przywilej: czerwiński, cerekwicko-nieszawski, koszycki, piotrkowski

władca: Ludwik Węgierski, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk, Jan Olbracht

rok: 1374, 1430-33, 1454, 1496

8. Zapoznaj się z fragmentem mapy i na jej podstawie podaj dwie zmiany polityczne, które nastąpiły do końca panowania Jagiellonów. (0-2)

źródło: wlaczpolske.pl

……

……

……

9. Na podstawie tekstu, ilustracji i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-3)

W wyniku wielostronnego układu kończącego wojnę trzydziestoletnią wybudowano na Dolnym Śląsku trzy luterańskie świątynie. Do dziś przetrwały dwie, które są największymi drewnianymi budowlami o funkcjach religijnych w Europie. W 2001 roku zostały one wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

A. Podaj wiek i jego właściwą połowę, w którym toczona była wojna wspomniana w tekście. ……

B. Świątynie znane są pod wspólną nazwą …… .

C. Podaj nazwy dwóch miejscowości, w których wybudowano te świątynie.

……

10. Na podstawie informacji umieszczonych na jednej z tablic Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-4)

źródło: zdjęcie autora

CECORA
18-29 IX 1620
CHOCIM
2 IX-9 X 1621
TRZCIANA
25 VI 1629
SMOLEŃSK
18 X 1632 - 25 II 1634
BERESTECZKO
28-30 VI 1651
JASNA GÓRA
18XI-26 XII 1655
WARSZAWA
30 V-1 VII, 28-30 VII 1656
LUBAR-CUDNÓW
14 IX – 3 X 1660
LWÓW
24 VIII 1675
WIEDEŃ
12 IX 1683

A. Ile z wymienionych na tablicy bitew zostało stoczonych za rządów Jana Kazimierza? ……

B. Wpisz nazwę miejscowości z tablicy, w okolicach której odbyła się bitwa z Kozakami.

……

C. Podaj nazwy dwóch miejsc z tablicy, gdzie stoczono bitwy z Turkami.

……

D. Na terenie którego miasta znajduje się twierdza, broniona przez żołnierzy pod dowództwem Augustyna Kordeckiego?

……

11. Do fragmentów biogramów dopisz imiona i nazwiska postaci, których dotyczą. (0-2)

A. *Minister wojny i naczelny dowódca armii Księstwa Warszawskiego. W 1809 roku stanął na czele wojsk polskich przeciwko armii austriackiej pod Raszynem. W 1812 roku został dowódcą jedynego, V korpusu polskiego w ramach Wielkiej Armii. Walczył pod Smoleńskiem, Borodino, Wiaźmą. W tej ostatniej bitwie, w czasie odwrotu Napoleona z Rosji, został ranny. Zginął w nurtach Elstery jako najmłodszy marszałek Francji.*

źródło: E. Kozłowski, M. Wrzosek, Dzieje oręża polskiego 1794-1938, Warszawa 1973

……

B. *W 1808 roku awansował na dowódcę Legii Nadwiślańskiej. Na mocy rozkazu Napoleona przeniesiony do Hiszpanii, gdzie jego kariera wojskowa nabrała rozpędu. Brał udział w bitwie pod Borodino. W czasie kampanii rosyjskiej ciężko ranny, wrócił do służby już w nowej rzeczywistości w armii Królestwa Polskiego. Szybko popadł w konflikt z księciem Konstantym. Zwolniony z wojska wycofał się z życia publicznego. 29 listopada 1830 roku spędził w Teatrze Rozmaitości, by po kilku dniach wrócić do służby jako pierwszy dyktator powstania listopadowego.*

źródło: A. Szwarc, M. Urbański, P. Wieczorkiewicz, 100 postaci, które tworzyły historię Polski, Warszawa 2002

……

12. Oceń prawdziwość zdań. Wpisz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe. (0-2)

A.	Gromady Ludu Polskiego to organizacja, która skupiła na emigracji środowiska konserwatywne.	
B.	Rabacja galicyjska doprowadziła do zniszczenia wielu dworów szlacheckich pod Poznaniem.	
C.	Józef Lompa związany był z polskim odrodzeniem narodowym na Górnym Śląsku.	

13. Na podstawie źródeł historycznych i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-4)

Źródło 1.

Źródło 2.

Godność cesarską przyjmujemy w poczuciu obowiązku, aby z niemiecką wiernością praw państwa i jego członków chronić, pokoju strzec, niezawisłości Niemiec opartej na zjednoczonej sile ludu, bronić. Przyjmujemy ją w nadziei, że ludowi niemieckiemu zapewnionym będzie owoce swych zaciętych i ofiarnych walk zbierać wśród trwałego pokoju i w granicach, które Ojczyźnie dają takie zabezpieczenie przeciw nowym napaściom Francji, jakiego od wieku nie miała. Oby Nam i Naszym na tronie cesarskim Następcom użyczył Bóg, abyśmy po wsze czasy byli pomnożycielami państwa niemieckiego, jednakowoż nie wojennymi podbojami, lecz dobrami i darami pokoju w dziedzinie narodowego dobrobytu, wolności i oświaty.

źródło: M. Sobańska- Bodnaruk, S. Lenart, Wiek XIX w źródłach, Warszawa 1998

A. Podkreśl właściwe zakończenie zdania.

Autorem manifestu, z którego pochodzi zacytowany fragment, był Otto von Bismarck / Fryderyk II / Wilhelm I **.**

B. Napisz, jakie cele działań przedstawił autor w swoim manifeście.

……

……

C. Rozstrzygnij, czy źródło 1 i 2 podobnie przedstawiają te same treści. Odpowiedź uzasadnij.

……

……

……

……

14. Dopisz właściwe nazwy pojęć do poniższych opisów. (0-3)

A. Powstała w czasie I wojny światowej armia polska we Francji, dowodzona przez gen. Józefa Hallera.

……

B. Akcja schwytania i wymordowania przywódcy i członków SA, przeprowadzona z polecenia Adolfa Hitlera.

……

C. Potoczna nazwa sojuszu politycznego założonego przez partie lewicowe, chadeckie i ludowe w 1929 roku, którego celem było przeciwstawienie się rządom sanacji.

……

15. Uzupełnij poniższy tekst. (0-3)

Jednym z celów polityki III Rzeszy było łamanie postanowień traktatu wersalskiego. W 1936 roku wojska niemieckie wkroczyły na terytorium ……, które miało być obszarem zdemilitaryzowanym. Kolejnym krokiem Hitlera było przyłączenie Austrii, co nastąpiło w roku …… . W tym samym roku Wielka Brytania i Francja zgodziły się, aby do III Rzeszy przyłączone zostało terytorium ……, które odebrano Czechosłowacji.

16. Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-2)

Aleksy Dawidowski, harcerz […], 11 lutego 1942 r. około 6.00 rano odkręcił przymocowaną do cokołu pomnika tablicę z napisem: „Dem grossen Astronomen Nikolaus Kopernikus" („Wielkiemu astronomowi Mikołajowi Kopernikowi") […].
Reakcja władz okupacyjnych nastąpiła 24 lutego. Ludwig Fischer, gubernator dystryktu warszawskiego Generalnego Gubernatorstwa, wystosował do warszawiaków następujące obwieszczenie (zapis oryginalny): W nocy z 11 na 12 lutego 1942 r. usunęły łobuzerskie ręce z pobudek politycznych tablicę […] umieszczoną na pomniku Kopernika. Jako odwet zarządziłem zniesienie pomnika Kilińskiego na Placu Krasińskich.
Kiedy figura powstańczego bohatera zgodnie z zapowiedzią została usunięta, […] warszawiacy zrewanżowali się wykonanymi w imieniu uczonego napisami:
W odwecie za zniszczenie pomnika Kilińskiego – zarządzam przedłużenie zimy o sześć tygodni. Podpisano: Mikołaj Kopernik, astronom.

źródło: przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/106089

A. Napisz, jak nazywano metodę walki Polaków z okupantem niemieckim, której działania opisano w powyższym tekście.

……

B. Podkreśl właściwe zakończenie zdania.

Siedziba Generalnego Gubernatora znajdowała się na Zamku Królewskim w Warszawie / Krakowie / Poznaniu / Berlinie.

17. Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-2)

Rząd Sowiecki uważa zachowanie się Rządu Polskiego ostatnio w stosunku do ZSRR za zupełnie nienormalne i gwałcące wszelkie przepisy oraz zwyczaje w stosunkach pomiędzy dwoma państwami sprzymierzonymi. Oszczercza kampania, wroga w stosunku do ZSRR, rozwinięta przez niemieckich faszystów (…) została natychmiast podjęta przez Rząd Polski oraz prowadzona wszelkimi sposobami przez polską prasę oficjalną. (…) Władze hitlerowskie inscenizują obecnie farsę śledztwa (…) W sprawie tego „śledztwa" oba rządy Polski i Hitlerowski, zaprosiły Międzynarodowy Czerwony Krzyż. (…) W związku z tym wszystkim Rząd Sowiecki postanowił zerwać stosunki z Rządem Polskim.

Wiaczesław Mołotow, 25.04.1943r.

źródło: D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, Od Hammurabiego do Fukuyamy, Gdańsk 2000

A. Wyjaśnij, o jaką „oszczerczą kampanię w stosunku do ZSRR" Mołotow oskarża Rząd Polski.

……

……

B. Podaj imię i nazwisko osoby, która sprawowała urząd premiera Rządu Polskiego w tym okresie.

……

18. Podkreśl i rozwiń właściwy skrót nazwy organizacji konspiracyjnej, powołanej w Warszawie po zakończeniu II wojny światowej z inicjatywy Jana Rzepeckiego. (0-1)

AK ZWZ WiN PKWN KEDYW

……

19. W 1946 roku odbyło się w Polsce referendum zorganizowane przez władze komunistyczne. Wymień wszystkie kwestie, o które w nim pytano. (0-3)

……

……

……

20. Na podstawie satyrycznego rysunku i wiedzy własnej wykonaj polecenia. (0-3)

1. I sekretarz KPZS Nikita Chruszczow
2. prezydent Stanów Zjednoczonych John F. Kennedy

źródło: /wyborcza.pl/alehistoria/7,121681,12661111

A. Podaj nazwę konfliktu przedstawionego na ilustracji.

……

B. Podkreśl właściwe zakończenie zdania.

Przedstawiony na ilustracji konflikt zimnowojenny rozegrał się po wyborze Karola Wojtyły na papieża / przed zakończeniem konfliktu koreańskiego / między ogłoszeniem planu Marshalla a powstaniem Układu Warszawskiego / między pierwszym lotem człowieka w kosmosie a pierwszym lądowaniem ludzi na Księżycu.

C. Dokonaj interpretacji ilustracji.

……

……

……

……

Uwaga: Zadania 21 i 22 to zadania opisowe. Należy odpowiadać pełnymi zdaniami.

21. Opisz politykę zagraniczną Bolesława Chrobrego. (0-6)

22. Przedstaw przyczyny i skutki powstania listopadowego. (0-6)